



شیراز، غزلی که سروده شد

مقدمه‌ای بر معماری و شهرسازی شیراز |

پژوهش و نگارش:

مرتضی شریفی

حمیدرضا شیبانی

سرشناسه	:	شریفی، مرتضی، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	:	شیراز غزلی که سروده شد: مقدمه‌ای بر معماری و شهرسازی شیراز / پژوهش و نگارش: مرتضی شریفی، حمیدرضا شیبانی.
مشخصات نشر	:	شیراز: نشر شواتیر، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۲۱۸ص.: مصور(رنگی).
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۶۸۴۹۳۰-۲
وضعیت فهرست نویسی:	:	فیبا
یادداشت	:	نمایه.
عنوان دیگر	:	مقدمه‌ای بر معماری و شهرسازی شیراز.
موضوع	:	شیراز
موضوع	:	Shiraz (Iran)
موضوع	:	معماری -- ایران -- شیراز
موضوع	:	Architecture -- Iran-- Shiraz
شناسه افزوده	:	شیبانی، حمیدرضا، ۱۳۷۴ -
رده‌بندی کنگره	:	DSR۲۰۷۹
رده‌بندی دیویی	:	۶۳۲۲/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی:	:	۷۲۸۴۲۴۰

www.ketab.ir



- شیراز، غزلی که سروده شد | مقدمه‌ای بر معماری و شهرسازی شیراز |
- پژوهش و نگارش: مرتضی شریفی، حمیدرضا شیبانی
- ویرایش ادبی و صفحه آرایی: ابوالقاسم قاسمی
- طراح جلد: حمیدرضا شیبانی
- عکاس: سیده سمانه بیات بهشتی فرد
- چاپ نخست: تابستان ۱۳۹۹
- شمار: ۱۰۰۰ جلد
- بها: ۴۵۰۰۰ تومان

فهرست

یادداشت ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

پیشگفتار ۳۲

شکل خوب شهر ۳۹

گذر از واژه یک شهر ۴۶

رنگ هر گنبدی ستاره شناس ۵۲

شیراز شهر سرونازها ۵۶

گردشگری شهری؛ پهنه تاریخی شیراز ۶۳

روزی به نام شیراز ۷۱

حیات معاصر شیراز ۷۶

شیراز از نگاه گردشگری مذهبی و فرهنگی ۸۳

اقامت سیاحان در پهنه تاریخی شهر شیراز ۹۳

تأثیر خاندان های دیوان سالار شیراز بر معماری و شهرسازی عصر قاجار ۹۸

ارسن شهری زندیه شیراز ۱۱۰

غزلی که سروده شد ۱۲۰

نور در کاسه مس ۱۲۷

مساجد شیراز جایی فاضل است ۱۳۲

پیشگفتار

شهر، پدیده‌ای زنده در قاموس کامل‌ترین واحد اجتماع انسانی به شمار می‌رود که چون هر موجود زنده‌ای روزگاری متولد می‌شود، نشو و نما می‌کند و سرانجام روزی دوران حیات او سپری شده و از میان می‌رود و تنها خلقی از آن چون نام خود به یادگار می‌گذارد. تاریخ معماری و شهرسازی ایران بی‌شمار حیات و ممات به خود دیده است؛ اما میراثی که از خود به یادگار گذاشته جزئی از میراث ارزشمند و بی‌بدیل این سرزمین پهناور است. شیراز از گذشته تاکنون حیات دارد و میراثی سرزنده است. اگرچه عوامل بسیاری چون بلایای طبیعی، حوادث، رویدادها و رخدادهای مختلفی در طول تاریخ سیمای این شهر را تغییر داده و داغ خود را بر چهره این شهر نهاده

است؛ اما شیراز نوزایش و مرمت را به خوبی می‌داند، روحیه آبادگری و کیمیاگری دارد و تاریخ آن همواره سبز و پر بار تلقی می‌شود. شیراز سخاوتمند و گران‌مایه کالبدی پویا و حس مکانی معظم و مقتدر دارد. حرم شاهچراغ (ع) به درخشندگی این گستره فضایی غنا و فزونی بخشیده و تبرکی ارزشمند، فاخر و معنوی برای شیراز است. عیار این شهر چون سروده‌های حافظ و سعدی ناب و بی‌همتا است که باید آن را حفظ و صیانت داشت تا از گزند ناملایمات معاصر به دور باشد. طبیعت شیراز که از دیرباز نقل خاص و عام بوده است را باید میراث‌داری کرد و از تخریب طبیعت شهری بکر شیراز برای توسعه درون‌زای شهری جلوگیری کرد. باغات این شهر روزی در نگاشته‌های سیاحان، جمیل و زیبا خوانده می‌شد و از سرسبزی و درخشندگی آسمان آبی این شهر سخن‌ها گفته می‌شد؛ اما در روزگار معاصر حال ریه‌های این شهر ناخوش است که همت دستانداران، متولیان و مدیران این شهر را می‌طلبد که سرونزهای شیراز را احیا کنند و بهارنارنج شیراز، اردیبهشت را تغزل ببخشند و سرانه فضای سبز شهری و همچنین پوشش گیاهی شهر شیراز را ابتدا تثبیت کنند و در مرحله دوم آن را افزایش دهند. اقلیم شیراز گنجایش سبز و باطراوت‌بودن را دارد. پهنه تاریخی این شهر و همچنین بافت میانی شیراز خرده‌مفاهیم بی‌شماری دارد که نیازمند مراقبتی جدی است.